

תחת חסותו של נשיא הרפובליקה האיטלקית
במסגרת החגיגות לציון 150 שנה לאיחוד איטליה

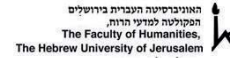
איטליה-ישראל: 150 השנים האחרונות

ירושלים, 16-17 במאי 2011

Ambasciata d'Italia
Tel Aviv

מכון ון ליר בירושלים
THE VAN LEER JERUSALEM INSTITUTE
معهد فان لير في القدس

חברת יהודי איטליה לפעולה רוחנית
HEVRAT YEHUDÉ ITALIA L'UL'LA RUMANIT

מוזיאון יהדות איטליה / מנאז' א.ש. נכון
MUSEO U. MAHON DI ARTE EBRAICA ITALIANA

Comunità Ebraica di Roma

בשער: כתר תורה, אלסנדריה, איטליה, 1849. כסף וכסף מוזהב, מגוסר, חרוט וחקוק
תרומת ק"ק אלסנדריה, מוזיאון יהדות איטליה ע"ש א.ש. נכון

תחת חסותו של נשיא הרפובליקה האיטלקית
במסגרת החגיגות לציון 150 שנה לאיחוד איטליה

**איטליה-ישראל:
150 השנים האחרונות**
ירושלים 16-17 במאי 2011

האירועים בהפקת

שגרירות איטליה בתל אביב

בשיתוף פעולה עם

המכון האיטלקי לתרבות בתל אביב והמכון האיטלקי לתרבות בחיפה
עיריית מילאנו

האוניברסיטה העברית בירושלים

מכון ון ליר בירושלים

חברת יהודי איטליה לפעולה רוחנית, מוזיאון יהדות איטליה ע"ש א.ש. נכון
הארכיון ההיסטורי של הקהילה היהודית ברומא

בתמיכתן של

קרן CRT

קרן קוריירה דלה סרה

תחת חסותו של נשיא הרפובליקה האיטלקית
 במסגרת החגיגות לציון 150 שנה לאיחוד איטליה
ועידה
איטליה-ישראל: 150 השנים האחרונות
ירושלים 16-17 במאי 2011

תוכנית	
יום שני, 16 במאי 2011,	
מכון ון ליר בירושלים	
09.30	דברי ברכה: פרופ' גבריאל מוצקין, ראש מכון ון ליר בירושלים נאומו של נשיא הרפובליקה האיטלקית, ג'ורג'ו נפוליטאנו
10.00	מושב פתיחה דברי פתיחה: פרופ' ראובן עמיתי, דיקאן הפקולטה למדעי הרוח, האוניברסיטה העברית בירושלים רומא וירושלים: שתי ערים בראי ההיסטוריה - האב ד"ר פיירפרנצ'סקו פומאגאלי, ספריית אמברוזיאנה
10.30	מושב ראשון איטליה, היהודים והציונות מנחה: ד"ר מנואלה קונסוני, האוניברסיטה העברית בירושלים - מקומן של תנועת הריסורג'ימנטו ושל הציונות בהיסטוריה של אירופה פרופ' שלמה אבינרי, האוניברסיטה העברית בירושלים - יהודי איטליה ותנועת הריסורג'ימנטו פרופ' אסתר קאפוצו, אוניברסיטת לה ספיינצה - הריסורג'ימנטו, הכנסייה והיהודים פרופ' מרקו קוצי, אוניברסיטת מילאנו
11.30	הפסקה, כיבוד קל
12.00	מנחה: ד"ר אנדראה ונטו, עיתונאי ומסאי - מלחמת העולם הראשונה, היהודים והתקופה הקולוניאלית: המקרים של לוב ומצרים פרופ' לואיג'י גוליה, אוניברסיטת רומא 3 - היחסים בין הפאשיזם לציונות ד"ר סימונטה דלה סטה, שגרירות איטליה בישראל
13.30-13.00	שאלות ותשובות
13.30	ארוחת צהריים
15.00-17.00	מנחה: השגריר סרג'ו יצחק מינרבי - חיל המשלוח האיטלקי בארץ ישראל 1917-1919 פרופ' בנימין קדר, האוניברסיטה העברית בירושלים - המעורבות הצבאית של איטליה ד"ר ניר אריאלי, אוניברסיטת ווסטר - איטליה ועלייה ב' פרופ' מריו טוסקנו, אוניברסיטת לה ספיינצה - האיטלקים ומדינת ישראל אריגו לוי, יועץ לנשיא הרפובליקה האיטלקית
17.00-17.30	סיכומים

יום שלישי, 17 במאי 2011

אודיטוריום, בניין יצחק רבין, האוניברסיטה העברית בירושלים

מושב שני	09.30
ישראל: היבטים בהשפעה האיטלקית	
דברי ברכה: פרופ' רות פיין, המחלקה ללימודים רומאניים ודרום-אמריקניים, האוניברסיטה העברית בירושלים	
מנחה: פרופ' ישראל ברטל, האוניברסיטה העברית בירושלים	
- האיטלקים בישראל: שורשיה וצמיחתה של קהילה	
פרופ' סרג'ו דלה פרגולה, האוניברסיטה העברית בירושלים	
- היהודים האיטלקים בישראל והמוסר של הריסורג'מנטו	
פרופ' ויטוריו דן סגרה, אוניברסיטת לוגאנו	
הפסקה, כיבוד קל	11.00
מנחה: ד"ר ג'ובאני פילונקה, מנהל המכון האיטלקי לתרבות בחיפה	
- הנוסעים האיטלקים בירושלים בשנות העשרים והשלושים	
ד"ר צ'רלס ברדט, אוניברסיטת בריסטול	
- האדריכלות האיטלקית בארץ ישראל בשנות השלושים	
ד"ר מאשה הלוי, האוניברסיטה העברית בירושלים	
סיכומים	12.30-13.00
ארוחת צהריים	13.00
מנחה: ד"ר כריסטינה בטין, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב	
- המורשת הארכיאולוגית הקשורה לאיטליה	
ד"ר יעקב שפר	
- איטליה והכמיהה אל המקומות הקדושים	
ד"ר פאולו פייראצ'יני, אוניברסיטת פירנצה	
- המסדרים הדתיים בישראל והקשר עם איטליה	
האב ד"ר פיירבטיסטה פיצאבאלה, קוסטוס ארץ הקודש	
הפסקה, כיבוד קל	16.00-16.30
הקשר התרבותי - רב שיח	
מנחה: ד"ר כרמלה קלאה, מנהלת המכון האיטלקי לתרבות בתל אביב	
- הצלמים האיטלקים בישראל	
ד"ר גבריאלה בורגיני, עיריית סיינה	
- היהודים בישראל בקולנוע האיטלקי	
ד"ר אשר סלה, בצלאל, אקדמיה לאמנות ועיצוב, ירושלים	
- יחסי הגומלין הספרותיים: סיפורו של סופר דגול	
מאיר שלו	
- ההשפעות המוזיקליות	
פרופ' אדווין סרוסי, האוניברסיטה העברית בירושלים	

כל ההרצאות יינתנו בשפה האיטלקית או בשפה העברית עם תרגום סימולטני

התוכנית ממששת כאישור כניסה לחניון האוניברסיטה העברית בירושלים הר הצופים, דרך שער בצלאל

פרסום דיוני הוועדה באדיבות קרן קוריירה דלה סרה ועיריית מילאנו

פרופ' שלמה אבינרי

פרופסור אמריטוס למדע המדינה באוניברסיטה העברית בירושלים, חתן פרס ישראל ב-1996, מנכ"ל משרד החוץ בתקופת ממשלת רבין הראשונה. פרסם ספרים רבים בתחום ההיסטוריה של הפילוסופיה הפוליטית ועסק בהגותם של קרל מרקס, פרידריך הגל והציונים הראשונים, ביניהם משה הס ובנימין זאב הרצל, שלו הקדיש את ספרו האחרון Herzl-An Intellectual Biography (2008).

ד"ר ניר אריאלי

מרצה להיסטוריה מודרנית באוניברסיטת ווסטר, בריטניה. מתמחה ביחסים בין אירופה למזרח התיכון במאה ה-20. הפרסום האחרון שלו הוא *Italy and the Middle East, 1933-40* (2010).

ד"ר גבריאלה בורגיני

חוקר תולדות האמנות, היה מנהל המכון האיטלקי המרכזי לקטלוג ותייעוד. שימש בתפקיד הממונה על אוצרות האמנות, ההיסטוריה והאתנו-אנתרופולוגיה בפרובינציות של סיינה וגרוסטו עד 2010. מ-2009 משמש באותו תפקיד במחוז ליגוריה. ב-2010 זכה בפרס מנג'ה.

ד"ר כריסטינה בטין

מרצה לשפה וספרות איטלקית באוניברסיטת בן גוריון בנגב. היא מקדמת מחקרים ופעילויות תרבות הקשורות לאיטליה באוניברסיטה בבאר שבע, בשיתוף פעולה עם שגרירות איטליה. פרסמה מחקרים על תרבותם של יהודי איטליה ועל הספרות וההוזהות האיטלקית. ספרה האחרון הוא *Italian Jews and the Racial Laws* (2010) *from Emancipation to*.

ד"ר צרלס ברדט

מרצה לשפה האיטלקית באוניברסיטת בריסטול וחבר בחברה ללימודים איטלקיים. חיבר את *Journeys through Fascism: Italian Travel and Writing between the Wars* (2007).

פרופ' ישראל ברטל

פרופסור מן המניין בחוג להיסטוריה של עם ישראל באוניברסיטה העברית בירושלים. היה דיקאן הפקולטה למדעי הרוח. הוא מומחה לתולדות עם ישראל במאות ה-18 וה-19 וכתב ספרים רבים על הקהילות היהודיות במזרח אירופה, על ארץ ישראל בתקופה הטרומ-ציונית ועל הלאומיות היהודית. בין ספריו *The Jews of Eastern Europe 1772-1881* (2002).

פרופ' לואיג'י גוליה

פרופסור באוניברסיטת רומא 3. מלמד היסטוריה ומוסדות של אפריקה. מחקריו מתמקדים באפריקה הקולוניאלית, שאלת פלסטין, הלאומיות היהודית והמקורות האיקונוגרפיים המודרניים. פרסם את *Guerra e pace nell'Italia del Novecento. Politica estera, cultura e correnti dell'opinione pubblica* (2006).

ד"ר סימונטה דלה סטה

חוקרת ועיתונאית המתמחה בהיסטוריה של המזרח התיכון ושל העם היהודי. משנת 2005 עד 2009 הייתה מנהלת המכון האיטלקי לתרבות בתל אביב. כעת היא משמשת כיועצת מומחית לענייני תרבות בשגרירות איטליה בישראל. כתבה את הספרים *Israelliani e palestinesi, il costo della non pace* (1999); *Il Guardiano del Santo Sepolcro* (2000).

פרופ' סרג'ו דלה פרגולה

פרופסור לדמוגרפיה באוניברסיטה העברית בירושלים, נחשב לגדול המומחים לדמוגרפיה של היהדות. חיבר ספרים רבים, ביניהם *Il conflitto mediorientale fra demografia e politica* (2007), ופרסם יותר ממאה מחקרים בתחומי הדמוגרפיה ההיסטורית, המשפחה, תנועות הגירה בינלאומיות, זהות יהודית ותחזיות לגבי האוכלוסיה בישראל.

ד"ר מאשה הלוי

חוקרת גיאוגרפיה היסטורית באוניברסיטה הפתוחה ברעננה. הייתה חברה בקבוצת המחקר *The Contemporary Christian Community* ומתאמת של ה-*Jerusalem Virtual Library*.

ד"ר אנראה ונטו

חבר הסגל הניהולי בעיריית מילאנו וממונה על פעולות קידום ושיתופי פעולה בתחום התרבות. עיתונאי ומסאי מומחה ביחסים בינלאומיים ובמדיניות ביטחון. משמש כקצין מילואים בצבא האיטלקי, שבמסגרתו שירת גם באפגניסטן ב-2009. חיבר את *In silenzio gioite e soffrite. Storia dei servizi segreti italiani dal Risorgimento alla Guerra fredda* (2010).

פרופ' מריו טוסקנו

פרופסור להיסטוריה בת-זמננו והיסטוריה של תנועות פוליטיות ומפלגות בפקולטה למדע המדינה, סוציולוגיה ותקשורת של אוניברסיטת לה ספינצה ברומא. מתמחה בתולדות יהודי איטליה במאה ה-20. כתב את *La Porta di Sion: l'Italia e l'immigrazione clandestina ebraica in Palestina* (1990) 1944-1948.

ד"ר אריגו לוי

מאז שנת 2007 משמש כיועץ לקשרי חוץ של נשיא הרפובליקה האיטלקית. מאחוריו קריירה עיתונאית מפוארת, ראשית ככתב חוץ ואחר כך כעורך הימון לה סטמפה. פרסם ספרים רבים על מדיניות וכלכלה, ובהם *La vecchiaia può attendere, ovvero l'Arte di restare giovani* (1999) *Un Paese non basta* (2009).

פרופ' גבריאל מוצקין

ראש מכון ון ליר בירושלים. פרופסור אמריטוס באוניברסיטה העברית בירושלים, שם היה ראש החוג לפילוסופיה. תחומי המחקר שלו הם פילוסופיה של ההיסטוריה, תיאוריית החילון, חקר הקוגניציה ותיאוריית הזיכרון. אחד מכתביו הידועים ביותר הוא: *Time and Transcendence: the Rediscovery of Secular History, the Catholic Reaction and the Future* (1992).

השגריר סרג'ו יצחק מינרבי

מרצה במכון ליהדות זמננו של האוניברסיטה העברית בירושלים ומלמד מדע המדינה באוניברסיטת חיפה. בשנים 1961-1989 שירת בשירות החוץ הישראלי והיה שגריר ישראל באביד'ג'אן ובריסל. בשנת 1989 הקים את חברת הייעוץ הפיננסי שאנטי, העוסקת בהעמקת הקשרים הכלכליים עם איטליה. פרסם כעשרה ספרים, ביניהם *Il Vaticano, la Terra Santa e il Sionismo* (1992).

פרופ' ויטוריו דן סגרה

פרופסור אמריטוס באוניברסיטת חיפה. לאחר מסלול צבאי ודיפלומטי לימד באוקספורד, ב-MIT, בסטנפורד, באוניברסיטאות הממלכתיות במילאנו ובטורינו ובאוניברסיטת בוקוני במילאנו. ייסד את המכון ללימודים

האב ד"ר פיירבטיסטה פיצאבאלה

נתמנה לקוסטוס ארץ הקודש במאי 2004. הוא ראש המסדר הפרנציסקני במזרח התיכון ותיאלוג. שימש כממונה מטעם הפטריארך הלטיני של ירושלים על הקתולים דוברי העברית בישראל. במרס 2008 מונה ע"י האפיפיור ליועץ לוועדה לקשרים הדתיים עם היהדות של מועצת הוואתיקן לקידום האחדות בקרב הנוצרים. הוא חבר בוועדת הוואתיקן לדיאלוג דתי עם היהדות.

פרופ' אסתר קאפוצו

מרצה מן המניין להיסטוריה בת-זמננו בפקולטה למדעי הרוח באוניברסיטת לה ספיינצה ברומא. אחד הנושאים החשובים בקריירת המחקר שלה הוא תולדות יהודי איטליה בין המאה ה-19 למאה ה-20. כתבה את הספר *Gli ebrei italiani dal Risorgimento alla scelta sionista* (2004).

פרופ' בנימין קדר

פרופסור אמריטוס להיסטוריה של ימי הביניים באוניברסיטה העברית בירושלים. הוא תלמידו של פרופ' רוברטו סבאטינו לופז, סגן נשיא האקדמיה הישראלית למדעים ומתמחה בחקר מדעי הצלב, תחום שפרסם בו מחקרים רבים, שהידוע בהם הוא *L'Europa incontro all'Islam* (1991). פרסם יחד עם אולג גראבר את *Temple Mount, the Sacred Esplanade* (2009).

ד"ר מנואלה קונסוני

ראש היחידה ללימודים איטלקיים של המחלקה ללימודים רומאניים ולטינו-אמריקניים באוניברסיטה העברית בירושלים. היא עמיתה ב"סכוליון", מרכז למחקר ב-תחומי במדעי היהדות. התעמקה בחקר שואת יהודי איטליה מן ההיבט של הזהות והזיכרון בהקשר אירופי משווה. כתבה את "רזיסטנצה או שואה" (2010).

פרופ' מרקו קוצי

מרצה להיסטוריה בת-זמננו בפקולטה למדע המדינה באוניברסיטת מילאנו ופרופסור חבר בפקולטה לאמנות באוניברסיטת קור בעיר אָנָה. עבד עם הוועדה האיטלקית להיסטוריה צבאית ופרסם כתבים רבים על תקופת הפאשיזם, ביניהם *Gli italiani che fecero l'Europa* (2004).

ד"ר כרמלה נטלינה קלאה

מנהלת המכון האיטלקי לתרבות בתל אביב. הייתה מנהלת המכון האיטלקי לתרבות בשטרסבורג. הייתה מרצה לשפה האיטלקית באוניברסיטת בודפשט ובאוניברסיטת אובידיוס שבקוסטנצה, רומניה.

מאיר שלו

סופר ישראלי בעל שם עולמי, זכה בפרסים ספרותיים בישראל ובחו"ל. התחיל את דרכו כמפיק וכמגיש רדיו וטלוויזיה. מספריו הידועים ביותר "רומן רוסי" (1988), "עשו" (2004), "יונה ונער" (2008), "הדבר היה ככה" (2010).

ד"ר יעקב שפר

עבד במשך שנים רבות ברשות העתיקות. עסק גם בתכנון הנדסי ובייעוץ למוסדות שונים בישראל ובחו"ל. לימד במכון הטכנולוגי חולון ובבית הספר לאדריכלות באוניברסיטת תל אביב.

ים-תיכונים באוניברסיטה של שווייץ האיטלקית בלוגאנו ועמד בראשו. הקים את העיתון איל ג'ורנלה יחד עם אינדרו מונטאלי. מספריו: *Storia di un fortunato* (1985); *Il Bottone di Molotov* (2004); *Le Metamorfosi di Israele* (2006).

ד"ר אשר סלה

מרצה לספרות באקדמיה בצלאל לאמנות ועיצוב בירושלים ובאוניברסיטה העברית בירושלים. פרסם מאמרים רבים על הקולנוע ועל הספרות היהודית באיטליה של המאה ה-18. פרסומו האחרון הוא *Lo Stato d'Israele nell'immaginario cinematografico italiano* (2010).

פרופ' אדווין טרוטי

פרופסור למוסיקולוגיה ומנהל המרכז לחקר המוסיקה היהודית באוניברסיטה העברית בירושלים. מאז שנת 2008 משמש גם כראש בית הספר לאמנויות באוניברסיטה העברית. מחקריו עוסקים בעיקר במוסיקה היהודית בצפון אפריקה ובמזרח התיכון. יחד עם מוטי רגב חיבר את *Popular Music and National Culture in Israel* (2004).

פרופ' ראובן עמית

דיקאן הפקולטה למדעי הרוח באוניברסיטה העברית בירושלים, חוקר ומלמד את תולדות המוסלמים בתקופה הטרם-מודרנית. בין פרסומיו: *The Mongol Empire and its Legacy* (1999); *Mongols, Turks and Others: Eurasian Nomads and Their Sedentary Neighbors* (2005); *Islam in Europe: Case Studies, Comparisons & Overviews* (2007).

האב ד"ר פייר פונצ'סו פומאנאלי

סגן הממונה על ספריית אמברוזיאנה במילאנו. שימש כמזכ"ל ועדת הוואתיקן לקשרים הדתיים עם היהדות משנת 1986 עד שנת 1993. כיום מייעץ לוועדה ומרצה לתרבות סניית באוניברסיטה הקתולית "הלב הקדוש" בעיר בֶּרְשָה. הוא פרופסור חבר במרכז למחקר בין-תרבותי ודתי של אוניברסיטת ז'ג'אנג בהנג'ו. חיבר כתבים רבים על אקומניזם, יהדות, כתבי יד יהודיים וערביים, תדות מזרחיות ותרבות סין. בין היתר פרסם את הספרים *Fratelli prediletti* (2005); *Roma e Gerusalemme* (2007).

פרופ' רות פיין

ראש המחלקה לספרות לטינו-אמריקנית בפקולטה למדעי הרוח באוניברסיטה העברית בירושלים. חוקרת יצירתו של סרוונטס, ספרות ספרד מהמאה ה-17 והספרות ההיספנו-אמריקנית בת-זמננו. פרסמה את *Cervantes y las religiones* (2008); *La Biblia en la literatura del Siglo de Oro* (2009).

ד"ר פאולו פייראצ'יני

חוקר בתחום המשפט הקאנוני באוניברסיטת פריז 11, דוקטור להיסטוריה של היחסים הבינלאומיים בפקולטה למדע המדינה באוניברסיטת פירנצה. מתמחה במדיניות של איטליה ושל הכס הקדוש בנושא פלסטין. כתב, בין היתר, את *Santi e comunità religiose* (2004); *Luoghi Santi e comunità religiose nella politica internazionale* (1997).

ד"ר ג'ובאני פילונגה

טרם מינויו לנספח מנהל בפועל של המכון האיטלקי לתרבות בחיפה, עבד כנספח תרבות במכון האיטלקי לתרבות במונטריאול ולימד שפה וספרות איטלקית ביוניברסיטי קולג' בדבלין, באוניברסיטה הסומלית הלאומית במוגדישו, ברייקסאוניברסיטי בגרוינגן ובטריניטי קולג' בדבלין.

VIVA LO STATUTO
CHE EMANCIPO
I NOSTRI FRATELLI ISRAELITI
VIVA
IL CITTADINO SALOMONE SEGRE
CHE APROFITANDO
DELLE LIBERALI ISTITUZIONI
LARGITI DAI M^{no} CARLO ALBERTO
SOMMINISTRA
LAVORO
ALL'INDUSTRIA OPERAJA

מגשר בדבר זכויות יהודים, איטליה, 1847
כותנה, צבע, אותיות מודפסות,
תרומת אלדו סגרה
מוזיאון יהדות איטליה ע"ש א.ש. נכון

Ambasciata d'Italia
Tel Aviv

חברת יהודי חסידים לפעולה רוחנית
HEVRAT YEHUDE ITALIA LUF ULA ROMANIT

מדינת יהדות חסידים ניש זוש נסכן
MUSEO U. NASHON DI ARTE EBRAICA ITALIANA

Comunità Ebraica di Roma

תחת חסותו של נשיא הרפובליקה האיטלקית

לציון 150 שנה לאיחוד איטליה,

מוזיאון יהדות איטליה ע"ש א.ש. נכון

בשיתוף שגרירות איטליה

והארכיון ההיסטורי של הקהילה היהודית ברומא

עורך תערוכה:

"מגריבלדי להרצל. התחיה הלאומית בין ישראל ואיטליה"

דר' אנדראינה קונטסה

17 במאי – 15 ביולי 2011

איטליה חוגגת השנה 150 שנה לאיחודה: ב-17 במרס 1861 הכריז ויטוריו עמנואלה השני, מלך פיימונט-סרדיניה, על הולדתה של ממלכת איטליה החדשה בעיר טורינו, שהפכה לבירתה הראשונה. הייתה זו פסגת ה"Risorgimento" (בתרגום מילולי "תחייה"), התנועה לאיחוד איטליה, שתחילתה במחצית הראשונה של המאה ה-19, כאשר זו הייתה עדיין מחולקת למדינות, ושיאה בכינון ממלכת איטליה. תנועת ה"ריסורג'ימנטו" הייתה מהפכה אידיאליסטית ורומנטית, אשר סייעה להתעוררות התודעה הלאומית של העם האיטלקי, ובה בעת תנועה פרגמטית, שהובילה לאירועים פוליטיים דרמטיים לצד קרבות אלימים לשחרור מדינות איטליה משליטתם של זרים למען איחוד הפוליטי.

ניתן לראות את שאיפתם של הפטריוטים האיטלקיים לשחרור משליטה זרה כמפגן של הלאומיות, שסחפה את אירופה במהלך המאה ה-19; אולם לגבי רבים מהאיטלקים ה"Risorgimento" מסמל חיפוש אחר שורשים משותפים בתרבות ובמסורת, התחדשות של החברה האיטלקית וכן ערבויות חוקתיות לחרויות ולזכויות הפרט.

יהודי איטליה נטלו חלק פעיל בתהליך מורכב זה והתגייסו בלהט למען מטרתם של הפטריוטים האיטלקיים. יהודי איטליה היו מודעים לכך שמאבקם למען זכויותיהם האזרחיות היה קשור למאבקם של האיטלקים, שלחמו למען עקרונות השוויון והזכויות בהבסת המשטרים השמרניים.

תנועת ה"Risorgimento" התקדמה במקביל להשתלבותם של היהודים בחברה. התודעה העצמית של היהודים כאיטלקים התפתחה בדומה לזו של הלא-יהודים, שחיו במדינות הנפרדות ברחבי חצי האי ואשר חלקו את מאבקם ואת נכונותם להקרבה עצמית.

היה ברור שעקרונות הליברליזם, החירות, השוויון והאחווה בתחומי איטליה המאוחדת חייבים לחול גם על היהודים. לא ניתן היה להעלות על הדעת שהלהט, המחויבות, הכישרונות והמשאבים אותם הביאו יהודי איטליה למטרה הלאומית יזכו אותם בפחות מאשר בזכויות אזרחיות מלאות.

תערוכה זו חוקרת את התרומה היהודית לאיחוד איטליה ומוצגת באמצעות שישה נושאים:

1. השתתפותם הצבאית הפעילה של יהודי איטליה בקרבות ובמערכות של ה"Risorgimento" מוצגת באמצעות מסמכים מקוריים, צילומים, מדליות וחפצים נוספים.
2. האמנציפציה של יהודי איטליה מוצגת במסמכים מקוריים, בהצהרה על שחרור היהודים ובשיר בעברית ובאיטלקית אודות האמנציפציה.
3. הפטריוטיות היהודית האיטלקית מתגלה באמצעות השימוש בדגל האיטלקי בהקשרים השמורים באופן מסורתי לתחום היהודי הדתי, כגון הוספת גדילים בצבעי הדגל האיטלקי לפרוכת העתיקה מגוריצייה או מסגרות צבועות בשלושת צבעי הדגל על גבי כתובות מרומא.
4. תרומתה החשובה של הקהילה היהודית של רומא מיוצגת באמצעות מסמכים מקוריים, המוצגים באדיבות הארכיון ההיסטורי של קהילת רומא.
5. חידוש הדפוס העברי באיטליה לאחר האיחוד מיוצג באמצעות מכתב ספרים וכתבי עת של התקופה.
6. הקשר בין בנימין זאב הרצל לבין איטליה: המכתבים המקוריים של הרצל ושל פליצ'ה ראבננה, כהכנה לקראת ביקורו של הרצל באיטליה ופגישותיו עם האפיפיור ועם מלך איטליה.

מנצח: קלאודיו ואנדלי

סיבוב הופעות בישראל של תזמורת Master dei Talenti של קרן CRT
בשיתוף פעולה עם אקדמיה פרוזי

17 במאי 2011 שעה 20:00

קונצרט חגיגי

הכניסה לקונצרט בהצגת הזמנה בלבד

מנצח: קלאודיו ואנדלי

שלישיית צ'ייקובסקי

פאבל ורניקוב, כינור

אלכסנדר צ'אושיאן, צ'לו

קונסטנטין בוגינו, פסנתר

18 במאי שעה 19.30

קונצרט מיוחד

אודיטוריום קריית ים
שדרות ירושלים 91, קריית ים

הכניסה חופשית

בתוכנית:

גופרדו מאמלי - מיקלה נובארו

המנון הרפובליקה האיטלקית

לודוויג ון בטהובן

קונצ'רטו משולש לכינור, צ'לו ופסנתר בדו מאזור אופוס 56

הפסקה

19 במאי שעה 20.00

קונצרט מיוחד

אודיטוריום מרכז המוזיקה העירוני
רחוב עציץ 48, רעננה

הכניסה חופשית

ג'ואקיני רוסיני

סולם המשי, סימפוניה

ג'ואקיני רוסיני

האיטלקייה באלג'יר, סימפוניה

ג'וזפה ורדי

לה טראוויאטה, פרלוד למערכה השלישית

ג'ואקיני רוסיני

האדון ברוסקינו, סימפוניה

FONDAZIONE CRT

התעוררו אחי ולבו אל בית קדשנו
החזר אל בני טוב עליו צדוהו תנו
רגל רחוק חפשו וכחצרות אל פרישותו
לו הבקו ושקו על הכל יה נעומו:
שכחו ימי עברות הרר עזו התאזרו
קראו בקול גדול: ככלי ברזל נשברו
יש קץ לכל חכלה גם צדוהו תמו
כלו שנות תונה האמללים נטמו
ליושבים כרך בין אושך בין רקעתה
נה שבב חרוה זעית אורה נללה:
שכחו ימי עברות הרר עזו התאזרו
קראו בקול גדול: ככלי ברזל נשברו
זה יום אשר שר גבור עשה הלא
כלי מאמר נתק צפיר הוצא סבלא
הראה לכל גוים כי לא יעב בני עבר
אך לו לדור דורים סגן משגב נשברו
שכחו ימי עברות הרר עזו התאזרו
קראו בקול גדול: ככלי ברזל נשברו
זה יום השועת אל אומר שלח ובלגע
חבש וגם נרפא כל חבורה כל נגע
רעם בקים רב רוחות סערי הרגיע
ארץ אני צעק למחוז חסני הרגיע
שכחו ימי עברות הרר עזו התאזרו
קראו בקול גדול: ככלי ברזל נשברו
עני בארץ זו לו אור החל לוחם
מצא לבק רגלו אחר סופה מנוח
סערי לעני לא עור עולה יער נגע
נצוה הדלי אושים עשוק רצוץ נגע
שכחו ימי עברות הרר עזו התאזרו
קראו בקול גדול: ככלי ברזל נשברו

נבדו בחוף ארצו לא עור ישראל עתה
חפשי ואקרו הוא מלכות אבה נבדחה
אין עור כרעם רב חקות עולה נמרוקו
אחזה לנס עמים משפט שלום נשקו:
שכחו ימי עברות הרר עזו התאזרו
קראו בקול גדול: ככלי ברזל נשברו
לא יערי מדע רלתות חכמה נפתחו
כינו לאור השכל שם עיניהם נפתחו
אך משפטי רוח יוטו בל ימוטו
זה כמו אחים עם הנפשות ישיקוטו:
שכחו ימי עברות הרר עזו התאזרו
קראו בקול גדול: ככלי ברזל נשברו
הוא לחיוץ משפט נצב עם זקניקת
גם לחיך חקים יושב על כס תפארת
אין עור לפו מחסום בחיוץ חפשי יבע
קין אמת תצמה ובמקלות חופיע:
שכחו ימי עברות הרר עזו התאזרו
קראו בקול גדול: ככלי ברזל נשברו
לא מרפוט ארצו תהינה עוד לו חרם
גם הוא בחוף אמרו יקנה שרה נכרם
על מי מנחות פה ישכון ישוקט מנוח
תחת האנתי תחת גפנו שמה:
שכחו ימי עברות הרר עזו התאזרו
קראו בקול גדול: ככלי ברזל נשברו
גם הוא בער ארצו נביר ישלוח ההרב
את רב דדור עמו בשדות הקטל ירב
בין לחמים גם הוא ירוץ לישנה הנצח
לקטת לארמתו נאון נפאר נצח:
שכחו ימי עברות הרר עזו התאזרו
קראו בקול גדול: ככלי ברזל נשברו

שומר רחוק נתקע הוסיף על כל כפר
עברי כנצור הוא ארזן הנו כעבר
הנגשים כלו משפט נדר כל פרוץ
לעז ולאזרח תקה אחת בארץ:
שכחו ימי עברות הרר עזו התאזרו
קראו בקול גדול: ככלי ברזל נשברו

הוא יחבש עין עם התני לכן
גם שולט סגן וקול הדבור גמא במנוח
הוא נבטו ונכח כמלכות חיים אמרתי עתה חיים עסק במה וחי יחי

Parokhet, arazzo di copertura dell'Arca Santa, Gorizia, Italia, 1780-1790
Seta, broccato in fili di seta e d'argento
Donato dalla Comunità ebraica di Gorizia
Museo di Arte Ebraica Italiana U. Nahon

פרוכת, גוריצייה, איטליה, 1780-1790
משי, חוט משי, ברוקאד, מארג סטין
תרומת ק"ק גוריצייה
מוזיאון יהדות איטליה ע"ש א.ש. נכון